

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

30 Σεπτεμβρίου 2011

Αριθμ. Πρωτ.: 141726/26447/2011

Ειδικοί Επιστήμονες: Αικατερίνη Φλιάτουρα
Κων/νος Αντωνιάδης

κ. Φ. Φίλιο
Δήμαρχο Ιωαννιτών
Πλατεία Δημοκρατίας 5
Ιωάννινα, 45221

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
Δήμο Ιωαννιτών
Κωλέττη 14
Ιωάννινα, 45444

Διεύθυνση Τεχνικών Έργων
Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων
Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 45221

Τμήμα Περιβαλλοντικού & Χωρικού
Σχεδιασμού Ηπείρου
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Δυτ.
Μακεδονίας - Ηπείρου
Μαρίκας Κοτοπούλη 64
454 45, Ιωάννινα

Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και
Χωρικού Σχεδιασμού
Περιφέρεια Ηπείρου
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 45221

Θέμα: Κατασκευή Εσωτερικού Δακτυλίου Πόλης Ιωαννίνων (Κενάν Μεσαρέ) - Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις και Επικινδυνότητα

Έχει κατατεθεί στον Συνήγορο του Πολίτη η με. αριθ. πρωτοκόλλου 15538/2011 αναφορά (αριθμός φακέλου 141726) σχετικά με το εν λόγω θέμα. Παράλληλα, οι πολίτες διαμαρτύρονται για την άρνηση του Δ. Ιωαννιτών να τους χορηγήσει επικυρωμένα αντίγραφα των πρακτικών του Δημοτικού Συμβουλίου τα οποία ζητήθηκαν με την υπ. αριθ. πρωτ. 32655/14-07-2011 αίτησή τους. Επιπρόσθετα, διατείνονται ότι οι υφιστάμενες κυκλοφοριακές συνθήκες εγκυμονούν κίνδυνο τόσο για τους περιοίκους όσο και για μαθητές της περιοχής, δεδομένου ότι πλησίον της εν θέματι οδού βρίσκονται σχολικά συγκροτήματα.

Λόγω της αναφοράς που έχει κατατεθεί ο Συνήγορος του Πολίτη, ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003) έχει αναλάβει τη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης.

Α. Από τα υποβληθέντα στοιχεία της αναφοράς προκύπτουν τα εξής:

1. Στο με αριθμό πρωτ. 4297/07-12-2004 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της (πρώην) Περιφέρειας Ηπείρου¹ αναφέρεται ότι:

- Η εν λόγω οδός προβλέπεται από το εγκεκριμένο Ρυμοτομικό Σχέδιο (ΦΕΚ 635/Δ/03-07-1987) ενώ έχει κυρωθεί και η Πράξη Εφαρμογής. Η οδός Κενάν Μεσσαρέ προβλέπεται από τα ΓΠΣ (Φεκ 58/Δ/1987) και αποτελεί μέρος του μικρού δακτυλίου.

- Τα τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου περιγράφονται στην τεχνική περιγραφή και τον πίνακα 3 (ερωτηματολόγιο) του αρ. 16 της ΚΥΑ 69269/90 που συνέταξε το Τμήμα Περιβάλλοντος του Δ. Ιωαννίνων.

- Δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ) και δεν απαιτείται η διαδικασία Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων εφόσον τηρηθούν αυστηρώς κάποιες προϋποθέσεις και περιορισμοί (αναφέρονται στο έγγραφο). Η απαλλαγή δίνεται με το αιτιολογικό ότι «...δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από την εκτέλεση του έργου»².

2. Στο από 11/01/2010 έγγραφο του, το Τμήμα Ηπείρου του ΤΕΕ αναφέρει σχετικά με την κατασκευή της οδού Κενάν Μεσσαρέ ότι: «...είναι ένα από τα σημαντικότερα έργα για την πόλη...που θα συμβάλει καθοριστικά για την επίλυση των κυκλοφοριακών προβλημάτων της. ... Είναι προφανές ότι πριν τα έργα δοθεί σε χρήση πρέπει να δοθούν λύσεις σε προβλήματα και να αποκατασταθούν ατέλειες που πέρα από τη κατασκευή κόμβων αφορούν την ασφάλεια διέλευσης πεζών και οχημάτων...Αναφορικά με τη συνολική χρήση του έργου, πιστεύουμε ότι ο δρόμος δεν θα πρέπει να δοθεί στην κυκλοφορία πριν εξασφαλισθεί η ασφαλής διακίνηση των οχημάτων και των πεζών προς όλες τις κατευθύνσεις του δρόμου. Ο δρόμος διασχίζει μια περιοχή με μεγάλο οικιστικό ενδιαφέρον και ανάπτυξη....Κατά την άποψή μας για την αποφυγή πιθανών ατυχημάτων στη συγκεκριμένη διασταύρωση πρέπει πέραν από τη χρήση φωτεινών σηματοδοτών, να διερευνηθεί και η δυνατότητα κατασκευής κυκλικού κόμβου...».

3. Σε τεχνική έκθεση με θέμα την «επικαιροποίηση κυκλοφοριακών μελετών» που εκπονήθηκε για το Δήμο Ιωαννιτών (Νοέμβριο 2010), προτείνονται συγκεκριμένες λύσεις – παρεμβάσεις για την διαμόρφωση της οδού Κενάν Μεσσαρέ, λαμβάνοντας υπόψη την διαμορφωθείσα οικιστική ανάπτυξη προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργικότητά της.

4. Ο Δήμος Ιωαννιτών έχει αναγνωρίσει την αυξημένη επικινδυνότητα από την υλοποίηση του έργου (υποβληθείσα από πολίτες απομαγνητοφωνημένη συζήτηση του Δημοτικού Συμβουλίου 27-07-2011) αλλά δεν φαίνεται να έχει παρέμβει μέχρι σήμερα.

5. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου–Δυτ. Μακεδονίας με το υπ' αρ. 1588/16.05.2011 έγγραφο ενημέρωσε, μεταξύ άλλων, τον αναφερόμενο για τα εξής: i. Το έργο έχει υλοποιηθεί βάσει των εγκεκριμένων μελετών που είχαν

¹ Προ της ισχύος του ν.3852/2010.

² Στα έχοντας υπόψη του εν λόγω εγγράφου γίνεται αναφορά στην ΚΥΑ 11014/2003 και συγκεκριμένα στο άρθρο 13.

υποβληθεί στην εν λόγω υπηρεσία και ii. Στην πορεία ολοκλήρωσής του προέκυψαν ορισμένες τροποποιήσεις στη σύνδεση του οδικού άξονα με το υφιστάμενο αστικό οδικό δίκτυο, σύμφωνα με νέες εγκεκριμένες μελέτες και πάντα με γνώμονα την ασφάλεια των χρηστών και τη βελτίωση της λειτουργικότητας.

6. Στο με αριθ. πρωτ. 3029/19-08-2011 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Ηπείρου, αναφέρεται ότι για να κατασκευαστεί πρόσθετο φυσικό αντικείμενο σε συγχρηματοδοτούμενο έργο, θα πρέπει ο τελικός δικαιούχος να υποβάλλει σχετικό αίτημα με εγκεκριμένη μελέτη και αναλυτική αιτιολογία.

Β. Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που έχουν περιέλθει έως τώρα σε γνώση της επισημαίνει τα ακόλουθα:

1. Διαφαίνεται ότι η κατασκευή του εν λόγω οδικού δικτύου προβλέπεται στο ρυμοτομικό σχέδιο που εγκρίθηκε το 1987 και έχει επικυρωθεί με την σχετική Πράξη Εφαρμογής. Η έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης και κατασκευής του έργου άργησε τουλάχιστον 15 χρόνια και ολοκληρώθηκε αρκετά χρόνια μετά, με αποτέλεσμα να έχουν αλλάξει τα οικιστικά – κυκλοφοριακά δεδομένα της πόλης των Ιωαννίνων. Το γεγονός ότι το έργο μελετήθηκε και προβλέφθηκε σε προγενέστερο χρόνο από αυτόν που υλοποιήθηκε επιβάλλει την εκ νέου στάθμιση των επιπτώσεων του επί του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος. Ως εκ τούτου, θα έπρεπε να έχει τηρηθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, σύμφωνα με το Ν. 1650/86 όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 3010/2002 και τις σχετικές ΚΥΑ (15393/2002, 69269/90, 11014/2003 κλπ), έτσι ώστε να αξιολογηθούν όλα τα δεδομένα και να σταθμιστούν επαρκώς για τυχόν αναγκαιότητα λήψης επιπρόσθετων μέτρων.

2. Το γεγονός ότι το έργο προβλέπεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό θα μπορούσε να αποτελεί έρεισμα εξαίρεσής του από τη διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ)³, αλλά όχι από την διαδικασία έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Η εξαίρεση του έργου από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αξιολόγησης επειδή συμπληρώθηκε και υποβλήθηκε ο πίνακας 3 (ερωτηματολόγιο) του αρ. 16 της ΚΥΑ 69269/90 που συνέταξε το τμήμα περιβάλλοντος του Δ. Ιωαννίνων δεν είναι επαρκής λόγος για απαλλαγή εξ ολοκλήρου από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Σημειωτέον ότι έχει ήδη κριθεί από τη νομολογία και γίνει αποδεκτό από τη Διοίκηση, ότι πρέπει να υποβάλλεται ολοκληρωμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κατά τη διαδικασία της χωροθέτησης. Είναι δηλαδή εκτός εξουσιοδότησης, η ρύθμιση της ΚΥΑ 69269/90 κατά το μέρος που αρκείται σε υποβολή απλού ερωτηματολογίου,

³ Η προεκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (η παλαιότερα προέγκριση χωροθέτησης) δεν απαιτείται «... στις περιπτώσεις που η χωροθέτηση προβλέπεται από εγκεκριμένο χωροταξικό ή πολεοδομικό ή ρυθμιστικό σχέδιο...». Δεν είναι αναγκαία επομένως πράξη της Διοικήσεως εάν ο χώρος, στον οποίο προορίζεται να πραγματοποιηθεί το σχεδιαζόμενο έργο, ή η προβλεπόμενη δραστηριότητα, έχει ήδη χαρακτηριστεί ως χώρος για την εγκατάστασή του, με γενικό πολεοδομικό σχέδιο ή εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο (ΣΕ 304/98 Ολομ., 2232/99).

το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στον πίνακα 3 που συνοδεύει την συγκεκριμένη ΚΥΑ (ενδεικτικά αποφάσεις ΣτΕ 1520/1993, 2432/2010, 1128/2011). Σε κάθε περίπτωση η απαλλαγή από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης φαίνεται πως δεν έχει νόμιμο έρεισμα και είναι αναιτιολόγητη.

3. Το έργο αφορά την κατασκευή εσωτερικού δακτυλίου της πόλης των Ιωαννίνων (Κενάν Μεσσαρέ) και δεν προκύπτει ότι αποτελεί εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση ή τροποποίηση υφιστάμενου έργου. Ως εκ τούτου η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της (πρώην) Περιφέρειας Ηπείρου, κακώς το εξαίρεσε από τη διαδικασία της Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων δεδομένου ότι προβλέπεται ρητώς στην ΚΥΑ 15393/2002 (πίνακας ομάδας 1, Έργα οδοποιίας). Σημειώνεται ότι η ΚΥΑ 11014/2003 και συγκεκριμένα το άρθρο 13, στο οποίο γίνεται αναφορά από την υπηρεσία, αφορά μόνο υφιστάμενα έργα ή δραστηριότητες και ως εκ τούτου δεν επιτρέπει την εξαίρεση νέων έργων από την διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

4. Η (πρώην) Περιφέρεια Ηπείρου με το από 7.12.2004 έγγραφό της αν και απαλλάσσει, αναιτιολόγητα, το έργο από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ωστόσο θέτει προϋποθέσεις και περιορισμούς που πρέπει να τηρηθούν. Με τον τρόπο αυτό διαφαίνεται ότι η εν λόγω υπηρεσία διακρίνοντας ότι δεν διαθέτει επαρκή στοιχεία για την απαλλαγή του έργου από τη περιβαλλοντική αδειοδότηση, αντιφάσκει θέτοντας η ίδια «αυστηρούς» περιορισμούς γενικού περιεχομένου, που όμως δεν προβλέπονται από κάποια μελέτη και ούτε δύναται να ελεγχθούν.

Κατόπιν των ανωτέρω διαφαίνεται ότι η παράλειψη ολοκλήρωσης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και λήψης μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας αποτελούν στην καλύτερη των περιπτώσεων πράξεις κακοδιοίκησης. Ο Συνήγορος του Πολίτη αναγνωρίζει την ανάγκη και άρσης των πράξεων κακοδιοίκησης – έστω και εκ των υστέρων – με άμβλυνση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον και λήψης μέτρων για την προστασία των περιοίκων και μαθητών. Είναι, όμως, παράλληλα, υποχρεωμένος να επισημάνει ότι η εκ των υστέρων έγκριση των Περιβαλλοντικών Όρων δεν επιτρέπεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, όπως έχει ερμηνευτεί από την νομολογία του ΣτΕ. Αναφέρονται ενδεικτικά οι υπ. αριθ. 2537/96 και 149/2000 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις οποίες: «...η σύνταξη μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων κατά τη διαδικασία που θεσπίζεται με τα προαναφερόμενα νομοθετήματα (ν. 1650/86 και Κ.Υ.Α 69269/5387/1990) αποτελούσε αναγκαία προϋπόθεση για την έκδοση των προσβαλλόμενων πράξεων, η έλλειψη της οποίας δεν μπορεί να καλυφθεί με την τήρηση εκ των υστέρων της παραπάνω διαδικασίας (Ολ. ΣτΕ 2755/1994)...» (ΣτΕ 2537/96). Επίσης «...έγκρισης περιβαλλοντικών όρων που έπονται της ενάρξεως εκτελέσεως των έργων, οδηγούν, κατά την λογική των πραγμάτων, εις τετελεσμένων υιοθέτησιν, η οποία αποδοκιμάζεται από τις αρχές της νομιμότητας και από τις εκτεθείσες διατάξεις προστασίας του περιβάλλοντος...» (ΣτΕ 149/2000).

Παρακαλούνται ως εκ τούτου, οι εμπλεκόμενοι φορείς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, να ενημερώσουν το Συνήγορο του Πολίτη για τα θέματα αρμοδιοτήτάς τους κοινοποιώντας όλα τα σχετικά έγγραφα και παρεμβαίνοντας με σκοπό την αποκατάσταση της νομιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό παρακαλούνται επίσης να αποστείλουν όλη τη σχετική αλληλογραφία με τη διαδικασία αδειοδότησης και κατασκευής του έργου (αρχικές μελέτες, απαλλαγή από Περιβαλλοντική αδειοδότηση, μελέτες τροποποίησης, παραλαβή κ.λ.π.).

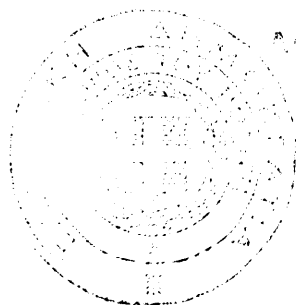
Ιδιαίτερα δε παρακαλείται ο Δήμος Ιωαννιτών να απαντήσει στην απο 14.7.2011 αίτηση των πολιτών κοινοποιώντας του τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται.

Δεδομένου ότι το θέμα εκκρεμεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και το έργο έχει ολοκληρωθεί, παρακαλείσθε να ενημερώσετε το Συνήγορο του Πολίτη για όλα τα θέματα που έχουν τεθεί, **εντός είκοσι ημερών (20)**, κοινοποιώντας του όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται και λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα.

Ευχαριστούμε για την συνεργασία και είμαστε στην διάθεσή σας για οποιοσδήποτε πληροφορίες. Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με τιμή
Ιωάννης Π. Σαγιάς

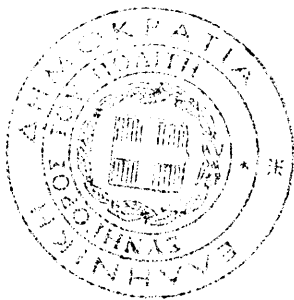
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη



Ασπίδης Αντίματσο

Τριάντη, Βασιλική

20/6/14



ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΤΙΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

16 Μαρτίου 2012

Αριθμ. Πρωτ.: 141726/10132/2012

Ειδικοί Επιστήμονες: Κων/νος Αντωνιάδης
Αικατερίνη Φλιάτουρα

Προς:

κ. Φ. Φίλιο
Δήμαρχο Ιωαννιτών
Πλατεία Δημοκρατίας 5
Ιωάννινα, 45221

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
Δήμο Ιωαννιτών
Κωλέττη 14
Ιωάννινα, 45444

κ. Α. Κελεσίδη
Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών
Περιβάλλοντος
Τομέας Β. Ελλάδας
Αδριανουπόλεως 24
Καλαμαριά 55133
Θεσσαλονίκη

Προϊστάμενο
Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Περιφέρεια Ηπείρου
8^{ης} Μεραρχίας 5-7
Ιωάννινα 45445

Τμήμα Περιβαλλοντικού & Χωρικού
Σχεδιασμού Ηπείρου
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Δυτ.
Μακεδονίας - Ηπείρου
Μαρίκας Κοτοπούλη 64
454 45, Ιωάννινα

Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού
Σχεδιασμού
Περιφέρεια Ηπείρου
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 45221

Κοιν:

κ. Μ. Καραβασίλη
Εδική Γραμματέα Επιθεώρησης
Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Μεσογείων 119
Αθήνα 10192

Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
Βαρβάκη 12
Αθήνα, 11474

Διεύθυνση Τεχνικών Έργων
Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων
Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 45221

κ. Χ. Τσαγανού Προϊσταμένη
Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας
Διοίκησης
Περιφερειακό Γραφείο Λάρισας
Ηλιοδώρου 10
Λάρισα, 41222

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού &
Εφαρμογής των Επιχειρησιακών
Προγραμμάτων (ΕΥΣ)
Νίκης 5-7
Αθήνα 101 80

Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας
Διοίκησης
Λεωφόρος Συγγρού 80
Αθήνα 117 42

κ. *****

Κενάν Μεσσαρέ ***
Ιωάννινα, 45221

(με την παράκληση να ενημερώσει
και τους υπόλοιπους ενδιαφερόμενους)

Θέμα: Κατασκευή Εσωτερικού Δακτυλίου Πόλης Ιωαννίνων (οδός Κενάν Μεσσαρέ) – Διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης - Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις και Επικινδυνότητα

Αξιότιμες Κυρίες και Αξιότιμοι Κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε έχει κατατεθεί στον Συνήγορο του Πολίτη η με. αριθ. πρωτοκόλλου 15538/2011 αναφορά (αριθμός φακέλου 141726) σχετικά με το εν λόγω θέμα. Ειδικότερα, οι πολίτες διατείνονται ότι οι υφιστάμενες κυκλοφοριακές συνθήκες εγκυμονούν κίνδυνο τόσο για τους περιοίκους όσο και για τους μαθητές της περιοχής, ενώ δεν έχουν αξιολογηθεί οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, έτσι ώστε να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προστασίας.

Επανερχόμαστε όμως, διότι δεν έχουν ληφθεί απαντήσεις από όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες στο από 30-09-2011 έγγραφο της Αρχής, ενώ τα έγγραφα που της έχουν κοινοποιηθεί δεν απαντούν επί της ουσίας στα ζητήματα που έχουν τεθεί. Οι δε πολίτες συνεχίζουν να διαμαρτύρονται (τελευταία αναφορά 23-02-2012) ισχυριζόμενοι ότι υπάρχουν παρατυπίες στην αδειοδότηση του έργου και ότι λόγω του τρόπου που έχει κατασκευασθεί υφίσταται σοβαρότατος κίνδυνος για την δημόσια υγεία. Αναλυτικότερα:

- Δεν έχει ληφθεί απάντηση από το Δήμο Ιωαννιτών (γραφείο Δημάρχου).
- Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Ιωαννιτών απέστειλε το υπ. αριθ. πρωτ. 45658/21-10-2011 έγγραφό της, το οποίο όμως δεν απαντάει τεκμηριωμένα στα όσα αναφέρονται στην επιστολή της Αρχής. Ειδικότερα, η υπηρεσία δεν παίρνει θέση σχετικά με το εάν θεωρεί ότι απαιτείτο η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης και εάν τα μέτρα προστασίας του κοινού και του περιβάλλοντος είναι επαρκή. Επίσης, στο εν λόγω έγγραφο αναφέρεται ότι έγιναν τροποποιήσεις του έργου το 2009 & το 2010: «...κατά την κατασκευή του έργου τροποποιήθηκε μέρος της αρχικής μελέτης. Οι τροποποιήσεις αφορούσαν α) στην σύνδεση της οδού Κενάν Μεσσαρέ με τις οδούς...β) στην σύνδεση της οδού Κενάν Μεσσαρέ με τις οδούς...». Προκύπτει επομένως ότι υπήρξαν τροποποιήσεις οι οποίες δεν ελήφθησαν υπόψη ούτε στην αρχική μελέτη, ούτε όταν δόθηκε απαλλαγή από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (κατά τα έτη 1998 και 2004). Τέλος ενημερώνει ότι το έργο χρηματοδοτήθηκε με σχετικές αποφάσεις του ΠΕΠ Ηπείρου (κατά τα έτη 2005, 2006, 2007 & 2009).

Επιπρόσθετα, με το υπ' αρ. 50888/8.12.2011 έγγραφό της η εν λόγω υπηρεσία ενημέρωσε τους αναφερόμενους, μεταξύ άλλων, ότι «...όσον αφορά το νότιο παράδρομο, προφανώς εκ παραδρομής η απόφαση περιβαλλοντικής αδειοδότησης τον αναφέρει ως πεζόδρομο δεδομένου ότι η αδειοδότηση εκδόθηκε με βάση την εγκεκριμένη μελέτη στην οποία σαφώς αναφέρεται ως δρόμος κυκλοφορίας οχημάτων». Σε συνέχεια αυτού και δεδομένων των κατά καιρούς τροποποιήσεων στις μελέτες που έλαβαν χώρα κατά την υλοποίηση του έργου, παρακαλείται η Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου, όπως διευκρινίσει ποια ακριβώς μελέτη επικαλείται στην ως άνω απάντησή της και τι προέβλεπε η αρχική μελέτη του

ρυμοτομικού σχεδίου για το εν λόγω έργο, αποστέλλοντας παράλληλα αντίγραφο του σχετικού αποσπάσματος της μελέτης.

- Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού της Π.Ε. Ιωαννίνων με το υπ. αριθ. πρωτ. 70395/4571/13-10-2011 έγγραφό της ενημέρωσε ότι «...δεν διαθέτει αλληλογραφία σχετικά με την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και κατασκευής του έργου...». Δεν εκφράζει άποψη όμως σχετικά, με το εάν απαιτείτο η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης (τόσο για το σύνολο του έργου όσο και για τις τροποποιήσεις του) και εάν το έργο έχει κατασκευαστεί ορθώς σε ότι αφορά την προστασία του κοινού και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον (όπως πχ. ηχορύπανση). Θα πρέπει να διευκρινιστεί επίσης, ποια υπηρεσία έχει στην κατοχή της τον φάκελο του έργου με την σχετική αλληλογραφία και έγγραφα.
- Ο Συνήγορος του Πολίτη κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας που πραγματοποιήθηκε με πρωτοβουλία της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ) Τομέα Β. Ελλάδας¹, στις 06-10-2011, κοινοποίησε το από 30-09-2011 έγγραφό του στην εν λόγω υπηρεσία. Η ΕΥΠΕ απάντησε στους πολίτες με το υπ. αριθ. πρωτ. 1220/10.10.2011 έγγραφό της. Το έγγραφό αυτό ωστόσο, κοινοποιήθηκε στο Συνήγορο του Πολίτη από τους πολίτες και όχι από την ΕΥΠΕ, παρά το γεγονός ότι είχε προηγηθεί τόσο η τηλεφωνική συνομιλία όσο και η κοινοποίηση του εγγράφου της Αρχής.

Σύμφωνα λοιπόν με την άποψη της ΕΥΠΕ Β. Ελλάδας, όπως εκφράζεται με το εν λόγω έγγραφο, υιοθετούνται και υπερθεματίζονται οι ενέργειες της ΔΙΠΕΧΩ Ηπείρου, και ως εκ τούτου θεωρεί ότι ορθώς απαλλάχθηκε το συγκεκριμένο έργο από την υποχρέωση εκπόνησης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και την έγκριση Περιβαλλοντικών όρων (ΠΟ).

Κατωτέρω παρουσιάζονται αποσπάσματα του ως άνω εγγράφου της ΕΥΠΕ και οι σχετικές παρατηρήσεις της Αρχής:

- I. «πρόκειται για δρόμο ο οποίος βρίσκεται σε Ρ.Σ. (Σημ: Ρυμοτομικό Σχέδιο) που εγκρίθηκε με τη διαδικασία του Ν. 1337/83 & πριν την έκδοση της ΚΥΑ αρ. 69269/5387/90», υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις που αφορούσαν την κατασκευή του έργου. Σημειώνεται, ότι στην κατηγοριοποίηση των έργων της ΚΥΑ 69269/5387/90 περιλαμβάνονταν μόνο οδοί εκτός σχεδίου πόλεως, ενώ η περιβαλλοντική αδειοδότηση των εντός σχεδίου οδών πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο αδειοδότησης των αντίστοιχων ρυμοτομικών σχεδίων (Α' κατηγορία, Ομάδα II, 10.β «Έργα υποδομής – Εργασίες πολεοδομίας»).

α. Ο Συνήγορος του Πολίτη επαναλαμβάνει την άποψη που είχε διατυπώσει ήδη με το προηγούμενο έγγραφό του. Το γεγονός ότι το έργο προβλέπεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό αποτελεί έρεισμα εξαίρεσής του **μόνο** από τη διαδικασία Προέγκρισης Χωροθέτησης ή Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΠΕΑ)², αλλά όχι από την διαδικασία έγκρισης

¹ Υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία από την ΕΥΠΕ κατά την οποία έγινε αναφορά στο θέμα, ανηλλάγησαν απόψεις και ζήτησε η ΕΥΠΕ να της κοινοποιηθεί το έγγραφο της Αρχής.

² Η προεκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (η παλαιότερα προέγκριση χωροθέτησης) δεν απαιτείται «... στις περιπτώσεις που η χωροθέτηση προβλέπεται από εγκεκριμένο

Περιβαλλοντικών Όρων. Η εξαίρεση του έργου από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αξιολόγησης (*εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων*) επειδή συμπληρώθηκε και υποβλήθηκε ο πίνακας 3 (ερωτηματολόγιο) του αρ. 16 της ΚΥΑ 69269/90 που συνέταξε το τμήμα περιβάλλοντος του Δ. Ιωαννίνων δεν είναι επαρκής λόγος για απαλλαγή εξ ολοκλήρου από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Σημειωτέον ότι είχε ήδη κριθεί από τη νομολογία και γίνει αποδεκτό από τη Διοίκηση (εγκύκλιος ΥΠΕΧΩΔΕ 17/59862/1994) ότι πρέπει να υποβάλλεται ολοκληρωμένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κατά τη σχετική διαδικασία. Είναι δηλαδή εκτός εξουσιοδότησης, η ρύθμιση της ΚΥΑ 69269/90 κατά το μέρος που αρκείται σε υποβολή απλού ερωτηματολογίου, το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται στον πίνακα 3 που συνοδεύει την συγκεκριμένη ΚΥΑ (ενδεικτικά αποφάσεις ΣτΕ 1520/1993, 2432/2010, 1128/2011).

β. Η ΕΥΠΕ «σημειώνει» στο εν λόγω έγγραφό της ότι δεν απαιτείτο περιβαλλοντική αδειοδότηση λόγω της κατηγοριοποίησης της ΚΥΑ 69269/1990 που αναφέρεται μόνο στις εκτός σχεδίου οδούς. Επίσης, αναφέρει ότι η περιβαλλοντική αδειοδότηση των εντός σχεδίου οδών πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο αδειοδότησης των αντίστοιχων ρυμοτομικών σχεδίων. Το σκεπτικό αυτό δεν φαίνεται όμως να ευσταθεί για τους εξής λόγους: (i) αφενός στην ΚΥΑ δεν υπάρχει διαχωρισμός σε εκτός και εντός σχεδίου οδούς και (ii) αφετέρου, είτε στην περίπτωση που ο εν λόγω δρόμος θεωρείτο ως ταχείας κυκλοφορίας σύμφωνα με σχετική αναφορά σε έγγραφο της Διοίκησης³ είτε στην περίπτωση που θεωρείτο ότι αποτελεί εργασία πολεοδομίας - έργου υποδομής, σύμφωνα με την άποψη της ΕΥΠΕ⁴ απαιτείτο Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η διορία που έδινε η ΚΥΑ 69269/1990 για προσαρμογή στις διατάξεις ήταν 4 χρόνια από την έναρξη λειτουργία της, κάτι που εν προκειμένω, δεν φαίνεται να πραγματοποιήθηκε.

γ. Σε κάθε περίπτωση τα παραπάνω έχουν μόνο διαπιστωτική αξία για την κακοδιοίκηση και τις παραλείψεις που έλαβαν χώρα κατά το παρελθόν. Τούτο διότι καθόσον δεν υπήρξε πρόοδος στην αδειοδότηση, κατασκευή και λειτουργία του έργου όσο ίσχυαν οι παλαιότερες διατάξεις, η οποιαδήποτε εκκίνηση κατασκευαστικών εργασιών, ολοκλήρωσης και λειτουργίας του έργου διέπονται από τις νεότερες και μεταγενέστερα ισχύουσες διατάξεις (μετά δηλαδή το 2002).

χωροταξικό ή πολεοδομικό ή ρυθμιστικό σχέδιο . . .». Δεν είναι αναγκαία επομένως πράξη της Διοικήσεως εάν ο χώρος, στον οποίο προορίζεται να πραγματοποιηθεί το σχεδιαζόμενο έργο, ή η προβλεπόμενη δραστηριότητα, έχει ήδη χαρακτηριστεί ως χώρος για την εγκατάστασή του, με γενικό πολεοδομικό σχέδιο ή εγκεκριμένο πολεοδομικό σχέδιο (ΣτΕ 304/98 Ολομ., 2232/99).

³ Στο με αριθμό πρωτ. 4297/2004 έγγραφο της ΔΙΠΕΧΩ Ηπείρου αναφέρεται ότι : «...**Το κεντρικό τμήμα της οδού είναι ταχείας κυκλοφορίας...**». Σύμφωνα με αυτήν την ΚΥΑ στην Α' κατηγορία-Ομάδα 1 παρ. 7. υπάγεται και η «...Κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών ταχείας κυκλοφορίας... (Σ.Σ. "Οδοί ταχείας κυκλοφορίας" νοούνται κατά την έννοια της απόφασης αυτής οι οδοί ταχείας κυκλοφορίας σύμφωνα με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Συμφωνίας για τις Κύριες Οδούς των Διεθνών Συγκοινωνιών της 15ης Νοεμβρίου 1975)».

⁴ Που ανήκει στην Α κατηγορία Ομάδα ΙΙ, 10.β σύμφωνα με το σκεπτικό του εγγράφου της ΕΥΠΕ.

II. Η Δ/ση Περιβάλλοντος & Διαχείρισης Απορριμμάτων του Δήμου Ιωαννιτών υπέβαλλε το 2004 Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων στη ΔΙΠΕΧΩ Περιφέρειας Ηπείρου, αιτούμενη έγκριση της μελέτης ή απόφαση απαλλαγής από την έγκριση ΠΟ. Η ΔΙΠΕΧΩ έκρινε ότι δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας ΠΠΕΑ ή ΕΠΟ, επικαλούμενη το αρ. 13 της ΚΥΑ 11014/03 με το σκεπτικό ότι «...δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς το περιβάλλον από την εκτέλεση του έργου». Επί αυτού, η ΕΥΠΕ σχολιάζει τα εξής:

Ωστόσο, το άρθρο αυτό αφορά τον εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση και τροποποίηση υφιστάμενων έργων και όχι έργων που έχουν αδειοδοτηθεί εν μέρει αλλά δεν έχουν κατασκευασθεί, όπως το προκείμενο έργο. Όμως, η απαλλαγή του συνόλου του έργου από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης ήταν επιβεβλημένη, για τους παρακάτω λόγους:

- Το σύνολο της οδού Κενάν Μεσαρέ ήταν ήδη ενταγμένο στο εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως πριν από τη θεσμοθέτηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων.
- Η αδειοδοτούσα αρχή είχε ήδη αποφανθεί με τη (14) σχετική γνωμοδότησή της, για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του μεγαλύτερου τμήματος της οδού Κενάν Μεσαρέ, ενώ το υπόλοιπο τμήμα της οδού, από την οδό Βελισσαρίου μέχρι την οδό Δωδώνης, αποτελούσε λειτουργική συνέχεια του ήδη περιβαλλοντικά αδειοδοτημένου τμήματος (Νικοπόλεως – Βελισσαρίου).

Ως προς τα ανωτέρω, η Αρχή σημειώνει τα εξής:

α. Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος & Διαχείρισης Απορριμμάτων του Δήμου Ιωαννιτών **κακώς** ζήτησε από τη ΔΙΠΕΧΩ το 2004 είτε να εγκριθεί η ΠΠΕΑ είτε να εκδοθεί απόφαση απαλλαγής από έγκριση Π.Ο, δεδομένου ότι αφενός δεν ήταν απαραίτητο να εκπονηθεί ΠΠΕΑ (λόγω εγκεκριμένου ρυμοτομικού) και αφετέρου δεν υπήρχε πρόβλεψη από τη νομοθεσία για απαλλαγή νέου έργου από υποχρέωση έκδοσης Π.Ο. Συνεπώς, ο Δήμος όφειλε το 2004 τουλάχιστον να υποβάλλει ΜΠΕ για έγκριση Π.Ο.

β. Κατά το έτος 2004 ίσχυε ήδη η ΚΥΑ 15393/2002 οπότε θα έπρεπε να υποβληθεί ολοκληρωμένη ΜΠΕ και να ολοκληρωθεί η διαδικασία με την προβλεπόμενη τελικώς έγκριση Π.Ο. και να μην υπάρξει απαλλαγή του έργου με τη χρήση λανθασμένων διατάξεων, με ευθύνη μάλιστα της ΔΙΠΕΧΩ. Το έργο αφορά την κατασκευή δρόμου και εσωτερικού δακτυλίου της πόλης των Ιωαννίνων και δεν είναι εκσυγχρονισμός, επέκταση, βελτίωση ή τροποποίηση υφιστάμενου έργου. Ως εκ τούτου η ΔΙΠΕΧΩ της (πρώην) Περιφέρειας Ηπείρου, παρατύπως το εξαίρεσε από τη διαδικασία της Έγκρισης Περιβαλλοντικών όρων δεδομένου ότι προβλέπεται ρητώς στην ΚΥΑ 15393/2002 (πίνακας ομάδας 1, Έργα οδοποιίας). Η ΚΥΑ 11014/2003 και συγκεκριμένα το άρθρο 13, στο οποίο γίνεται αναφορά από την υπηρεσία, αφορά μόνο υφιστάμενα έργα ή δραστηριότητες και ως εκ τούτου δεν επιτρέπει την εξαίρεση νέων έργων από την διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων⁵. Εν κατακλείδι δεν προβλέπεται απαλλαγή για νέο

⁵ Ακόμα όμως και για υφιστάμενα έργα (ΣτΕ 1283/2009) : «...σε περίπτωση επέκτασης (ή εκσυγχρονισμού) υφιστάμενου έργου, δεν απαιτείται πριν από την πραγματοποίηση της επέκτασης να τηρηθεί η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, αν η Διοίκηση, πριν από την έναρξη των εργασιών, βεβαιώσει με έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης ότι από την επέκταση του υφιστάμενου έργου δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις που έχει το έργο αυτό στο περιβάλλον... Εξάλλου η πράξη αυτή, ενόψει της σπουδαιότητας και των συνεπειών της, πρέπει να

έργο. Επίσης, το με αριθμ. πρωτ. 4297/2004 έγγραφο της ΔΙΠΕΧΩ περί απαλλαγής από περιβαλλοντική αδειοδότηση, συμπεριλαμβάνει στα έχοντα υπόψη το υπ' αρ. 90516/95 έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ που αφορά υφιστάμενα έργα οδοποιίας και ουδεμία σχέση έχει με νέα έργα⁶.

γ. Προξενεί έκπληξη το γεγονός ότι ενώ διαπιστώνεται και από την ΕΥΠΕ η χρήση λανθασμένων διατάξεων για την απαλλαγή του έργου από την εκπόνηση ΜΠΕ και την έγκριση ΠΟ, στη συνέχεια γίνεται προσπάθεια να δικαιολογηθεί, ανεπιτυχώς, η ενέργεια αυτή της ΔΙΠΕΧΩ Ηπείρου. Συγκεκριμένα, σχετικά με την πρώτη δικαιολογία και όπως προαναφέρθηκε, δεδομένου ότι το έργο προβλέπεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό μπορεί να εξαιρεθεί μόνο από τη διαδικασία της ΠΠΕΑ και όχι από την διαδικασία εκπόνησης ΜΠΕ και έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων. Σε ότι αφορά τη δεύτερη δικαιολογία το γεγονός ότι παρατύπως απαλλάχθηκε το έργο από περιβαλλοντική αδειοδότηση το 1998, δεν επικυρώνει ούτε νομιμοποιεί την εκ νέου απαλλαγή του το 2004, ενόσω ισχύουν διαφορετικές διατάξεις και χρησιμοποιώντας προφανώς λάθος αιτιολογία (χρήση δηλαδή άρθρου 13 της ΚΥΑ 11014/2003)

III. η επίκληση εκ μέρους σας της κατηγοριοποίησης της οδού Κενάν Μεσαρέ με βάση την (.....) σχετική ΚΥΑ ως αστικής οδού, ανισόπεδου κόμβου κλπ, δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός της πρότερης αδειοδότησης της οδού που προαναφέρθηκε. Μάλιστα, η εφαρμογή της νομοθεσίας για την περιβαλλοντική αδειοδότηση από τη ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ. Περιφ. Ηπείρου έγινε «επί το αυστηρότερον» αφού τέθηκαν όροι και περιορισμοί για την κατασκευή του έργου, χωρίς κάτι τέτοιο να ήταν υποχρεωτικό από την κείμενη νομοθεσία.

Ως προς το σημείο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει τα εξής:

α. Χρησιμοποιείται και πάλι από την ΕΥΠΕ Β. Ελλάδας, το ίδιο επιχείρημα θεωρώντας αδειοδότηση την άνευ νομικού ερείσματος απαλλαγή το 1998 και ιδίως το 2004 όπου ρητώς απαιτείτο εκπόνηση ΜΠΕ. Η έναρξη της διαδικασίας αδειοδότησης και κατασκευής του έργου άργησε τουλάχιστον 15 χρόνια και ολοκληρώθηκε αρκετά χρόνια μετά, με αποτέλεσμα να έχουν αλλάξει τόσο οι διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος όσο και τα οικιστικά – κυκλοφοριακά δεδομένα της πόλης των Ιωαννίνων. Ως εκ τούτου, ορθώς οι πολίτες κάνουν επίκληση στην νεότερη ΚΥΑ και θα έπρεπε να έχει τηρηθεί η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, σύμφωνα με το Ν. 1650/86 όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 3010/2002 και τις σχετικές ΚΥΑ (15393/2002, 69269/90, 11014/2003 κλπ), έτσι ώστε να αξιολογηθούν όλα τα δεδομένα και να σταθμιστούν επαρκώς για τυχόν αναγκαιότητα λήψης επιπρόσθετων μέτρων.

β. Η ΕΥΠΕ Β. Ελλάδας θεωρεί ότι η εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας έγινε «επί το αυστηρότερον». Το σκεπτικό αυτό, προκαλεί προφανή

είναι πλήρως και εμπεριστατωμένως αιτιολογημένη και να στηρίζει την κρίση της σε συγκεκριμένα κριτήρια που ανάγονται ... (πρβλ. ΣτΕ-3615/02 Ολομ.)...».

⁶ σύμφωνα με το έγγραφο ΥΠΕΧΩΔΕ 90516/95, δεν απαιτείτο Προέγκριση Χωροθέτησης εφόσον πρόκειται για έργα βελτίωσης οδοποιίας που περιορίζονται σε διαπλάτυνση του άξονα μέχρι και του διπλασιασμού του πλάτους του ή ακόμη περιλαμβάνουν βελτιώσεις της παλαιάς χάραξης μέσα σε ζώνη 100μ. από τον παλαιό άξονα, χωρίς όμως να αλλάξει χαρακτήρα η οδός.

σύγχυση μιας και από την κείμενη νομοθεσία υποχρεωτική ήταν η ολοκλήρωση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όχι η απαλλαγή από αυτήν. Η αόριστη δε επίκληση «κείμενης νομοθεσίας» που δεν απαιτεί πρόσθετα μέτρα είναι τουλάχιστον ασαφής εάν όχι παραπλανητική και αντιφατική.

γ. Αξίζει δε να αναφερθεί ότι έγιναν τροποποιήσεις του έργου το 2009 & το 2010, που όπως φαίνεται αν και προσδίδουν στο έργο νέα τεχνικά χαρακτηριστικά, ωστόσο δεν υπεβλήθη ΜΠΕ για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Συμπερασματικά:

- Η ενασχόληση με την απόφαση απαλλαγής από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης το 1998 από τη ΔΙΠΕΧΩ Ηπείρου, έγκειται στο να υποδείξει ότι από την αρχή αντιμετωπίστηκε το θέμα λανθασμένα & παρατύπως ακόμα και με τις τότε υφιστάμενες διατάξεις, και δεν μπορεί να αποτελεί αιτιολόγηση για τις οποιεσδήποτε μεταγενέστερες αποφάσεις και παραλείψεις της διοίκησης.
- Η ΔΙΠΕΧΩ Ηπείρου, με την εκ νέου απαλλαγή του έργου από περιβαλλοντική αδειοδότηση το 2004, υπέπεσε κατά τη γνώμη μας, σε νέα πράξη κακοδιοίκησης. Εν προκειμένω μάλιστα ανατιολόγητα χωρίς να προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και παραπλέμποντας παραπλανητικά, σε διατάξεις που αφορούν μόνον υφιστάμενα έργα.
- Η ΕΥΠΕ Β. Ελλάδας ενώ διαπιστώνει τουλάχιστον τη μη ορθή χρήση των διατάξεων, επιχειρεί να υποστηρίξει τις αποφάσεις της ΔΙΠΕΧΩ με σκεπτικό και επιχειρήματα, που όπως αναφέρθηκε παραπάνω στερούνται νομιμότητας. Στην προσπάθεια δε αυτή, παραλείπει να προτείνει και το αυτονόητο ελάχιστο που απαιτείται για την τήρηση της νομιμότητας: Να ζητήσει από το Δήμο να υποβάλει όλα τα απαραίτητα δεδομένα στην νυν αρμόδια υπηρεσία για να αξιολογήσει τα φάκελο περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου (ασχέτως του εάν καταλογίζει ευθύνες ή όχι).
- Η ανάλυση για την υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης δεν «είναι τυπικό θέμα», αλλά το μέσον διασφάλισης λήψης και τήρησης μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Στο πλαίσιο αυτό θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί η εκ του νόμου απαιτούμενη διαδικασία έγκρισης ΠΟ και να είχαν εφαρμοστεί οι όροι που θα είχαν τεθεί.
- Το έργο χρηματοδοτήθηκε με σχετικές αποφάσεις του ΠΕΠ Ηπείρου (κατά τα έτη 2005, 2006, 2007 & 2009) η οποία δεν γνωρίζουμε εάν έλεγξε τη νομιμότητα της απαλλαγής του έργου από την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης από τη ΔΙΠΕΧΩ Ηπείρου και την απαίτηση για έλεγχο κάθε νέας τροποποίησης.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούνται οι εμπλεκόμενοι φορείς, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, να ενημερώσουν το Συνήγορο του Πολίτη για τα

θέματα αρμοδιότητάς τους κοινοποιώντας όλα τα σχετικά έγγραφα και παρεμβαίνοντας άμεσα εφαρμόζοντας τα όσα αναφέρονται στην επιστολή αυτή και τηρώντας την περιβαλλοντική νομοθεσία με σκοπό την αποκατάσταση της νομιμότητας.

Παρακαλούνται επίσης να ενημερώσουν την Αρχή εάν το κατασκευασμένο έργο πληροί όλες τις προδιαγραφές της μελέτης, καθώς και τις προϋποθέσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας (αποκατάσταση περιβάλλοντος μετά από κατασκευαστικές εργασίες, προστασία από ηχορύπανση αέριους ρύπους, διαβάσεις πεζών, σήμανση, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις κλπ). Η Αρχή ενημερώθηκε από τους αναφερομένους και από τον Τύπο για την οριστική παραλαβή του έργου με την από 8.2.2012 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Ηπείρου παρακαλείται να αποφανθεί για το εάν ορθώς παραβλέφθηκε το γεγονός της παράτυπης απαλλαγής από έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έργου και την ως εκ τούτου χρηματοδότησή του. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται, ότι η εν λόγω υπηρεσία με το υπ' αρ. 3029/19.8.11 έγγραφό της προς τους πολίτες, τονίζει ότι για την κατασκευή πρόσθετου φυσικού αντικείμενου σε έργο συγχρηματοδοτούμενο, όπως εν προκειμένω, απαιτείται το σχετικό αίτημα να συνοδεύεται από εγκεκριμένη μελέτη και αναλυτικό αιτιολογικό σκοπιμότητας της προσθήκης, καθώς και οι λόγοι για τους οποίους δεν είχε συμπεριληφθεί στην αρχική μελέτη. Στο πλαίσιο αυτό, παρακαλείται η εν λόγω υπηρεσία να ενημερώσει την Αρχή εάν έχει τηρηθεί η συγκεκριμένη διαδικασία στις κατά καιρούς τροποποιήσεις που έλαβαν χώρα και να αποστείλει αντίγραφα των σχετικών αιτιολογικών σκοπιμότητας και εγκριτικών αποφάσεων επί των τροποποιητικών μελετών. Επίσης, παρακαλείται να ενημερώσει εάν αξιολογήθηκαν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις (και με ποιον τρόπο) των σχετικών τροποποιήσεων.

Δεδομένου του μεγάλου χρονικού διαστήματος που έχει παρέλθει από την αρχική πρόβλεψη του έργου, με την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου (1987), έως την οριστική παραλαβή του (2012) και αξιολογώντας το πλήθος των ενδιάμεσων τροποποιήσεων, παρακαλείται ειδικά η Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου να αποτυπώσει σε ορθή χρονοσειρά τα τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου όπως προβλέπονται στο ρυμοτομικό σχέδιο και πως αυτά τροποποιήθηκαν με τις εκ των υστέρων εγκρίσεις, καθώς και τους λόγους σκοπιμότητάς τους.

Ιδιαίτερα παρακαλείται ο Δήμος Ιωαννιτών και δὴ ο Δήμαρχος, να απαντήσει στην από 30-09-2011 επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη και να μεριμνήσει ώστε αφενός να αποκατασταθεί η νομιμότητα και αφετέρου να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, πέραν κάθε αμφιβολίας.

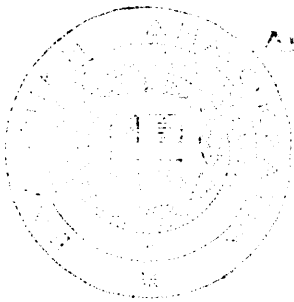
Δεδομένου ότι το θέμα εκκρεμεί για μεγάλο χρονικό διάστημα και το έργο έχει ολοκληρωθεί, παρακαλείσθε να ενημερώσετε το Συνήγορο του Πολίτη για όλα τα θέματα που έχουν τεθεί, εντός είκοσι ημερών (20), κοινοποιώντας του

όλα τα σχετικά έγγραφα που ζητούνται προβαίνοντας σε όλες της απαραίτητες ενέργειες και λαμβάνοντας όλα τα απαιτούμενα μέτρα.

Ευχαριστούμε για την συνεργασία και είμαστε στην διάθεσή σας για οποιεσδήποτε πληροφορίες. Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με τιμή

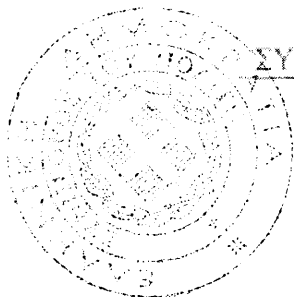
Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη



Αριστερό Αντίγραφο

Ιωάννης Σαγιάς

20/6/2014.



ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΤΙΔΡΑΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

29 Μαρτίου 2013

Αριθμ. Πρωτ.: 149511/12601/2013

Ειδικοί Επιστήμονες: Κων/νος Αντωνιάδης
Αικατερίνη Φλιάτουρα

Προς: Πίνακα αποδεκτών

Θέμα: Διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης και Επικινδυνότητα του Μικρού Δακτυλίου της Πόλης των Ιωαννίνων (Κατασκευή της οδού Κενάν Μεσσαρέ & βελτίωση-κατασκευή της οδού Βογιάνου)

Αξιότιμες Κυρίες και Αξιότιμοι Κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε ο Συνήγορος του Πολίτη διερεύνησε, αρχικά, την με αριθ. φακέλου 141726/11 υπόθεση, σχετικά με την «κατασκευή της οδού Κενάν Μεσσαρέ». Στη συνέχεια κατατέθηκε και η με αρ. φακέλου 149511/12 υπόθεση που αφορά την «βελτίωση και κατασκευή της οδού Βογιάνου». Φαίνεται δε, όπως αναφέρεται και στα έγγραφα του Δήμου Ιωαννίνων και υπόλοιπων υπηρεσιών, ότι αμφότερες αποτελούν τμήμα του «Μικρού Δακτυλίου της Πόλης των Ιωαννίνων¹».

Μέσω των αναφορών τους οι πολίτες διατείνονται ότι οι υφιστάμενες κυκλοφοριακές συνθήκες εγκυμονούν κίνδυνο τόσο για τους περιοίκους όσο και για τους μαθητές της περιοχής, ενώ δεν έχουν αξιολογηθεί στο σύνολό τους οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, έτσι ώστε να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προστασίας.

Η Αρχή, με βάση τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, έχει εκφράσει εκτενώς τις απόψεις της με τις από 30-09-2011 και 12-03-2012 επιστολές (επισυνάπτονται). Παρότι έχει λάβει απαντήσεις από τις περισσότερες εμπλεκόμενες υπηρεσίες δεν έχουν επιλυθεί όλα τα θέματα που έχουν τεθεί, ενώ προκύπτουν νέα ζητήματα, λαμβάνοντας υπόψη ορισμένα νεότερα στοιχεία και υπό το πρίσμα της κατασκευής της οδού Βογιάνου.

Σημειώνεται επίσης, ότι δεν έχει δοθεί απάντηση στην από 12-03-2012 επιστολή της Αρχής από τον Τομέα Β. Ελλάδας της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, καθώς και από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας.

Σε συνέχεια των όσων έχει ήδη επισημάνει η Αρχή, αναφέρονται επιπρόσθετα τα παρακάτω:

A. Διοικητική πρακτική στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης

i. Απαλλαγή από ΑΕΠΟ

Οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες έχουν εκφράσει την άποψη ότι δεν απαιτείται η εκπόνηση ΜΠΕ και η έγκριση Π.Ο. για την κατασκευή των οδών που προβλέπονται από το ΓΠΣ της πόλης

¹ Στα περισσότερα διοικητικά έγγραφα, αναφέρεται ως «Εσωτερικός δακτύλιος», κάτι που δεν προβλέπεται στο εγκεκριμένο ΓΠΣ (ΦΕΚ 58/Δ/87), όπου αναφέρεται ως «Μικρός Δακτύλιος». Χρήζει διευκρίνισης και συγκεκριμένης περιγραφής – καταγραφής του υλοποιούμενου έργου για να εξακριβωθεί εάν είναι αυτό που περιγράφεται στο ΓΠΣ. Σημειώνεται, ότι στην πρόσφατη υπ' αρ. 76122/3071/28.12.12 απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτ. Μακεδονίας περί έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για κάποια έργα της οδού Βογιάννου, αναφέρεται επίσης ως «Μικρός Δακτύλιος».



των Ιωαννίνων². Έτσι δόθηκε απαλλαγή από την υποχρέωση έγκρισης Π.Ο για την Κενάν Μεσαρέ τα έτη 1998 και 2004³ και για την οδό Βογιάνου το 2009⁴.

Όπως προαναφέρθηκε, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει εκφράσει αναλυτικά με τα υπ' αρ. 141726/26447/30.09.11 και 141726/10132/16.3.12 έγγραφά του την άποψη ότι στερείται νομιμότητας η διαδικασία απαλλαγής από εκπόνηση ΜΠΕ και ΕΠΟ τέτοιου είδους έργων. Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με τις διατάξεις, της περιβαλλοντικής, νομοθεσίας, κατά το χρόνο έκδοσης των εν λόγω απαλλαγών, τούτο ίσχυε για υφιστάμενα έργα των οποίων τα χαρακτηριστικά τροποποιούνται (όπως η διαπλάτυνση από 8μ σε 33 μ. της οδού Βογιάννου με τις λοιπές εργασίες) πολλώ δε μάλλον για νέα έργα (όπως εν προκειμένω η κατασκευή της Κενάν Μεσαρέ).

Προς επίρρωση της άποψης αυτής σημειώνεται, ότι στην πρόσφατη απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (ΑΕΠΟ 2012) για εργασίες στην οδό Βογιάνου, το έργο κατατάσσεται στην Α2 Υποκατηγορία, σύμφωνα με την ΥΑ 1958/12. Τα έργα αυτής της υποκατηγορίας, σύμφωνα με το αρ. 1 του ν.4014/11 «...ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον...»⁵. Τούτο έρχεται σε αντίθεση με τη κρίση της Διοίκησης στα από 2004 και 2009 έγγραφα απαλλαγής των έργων από περιβαλλοντική αδειοδότηση, με το σκεπτικό ότι «...δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από την εκτέλεση των έργων...», δίχως μάλιστα να έχει εκπονηθεί η απαιτούμενη ΜΠΕ.

Φαίνεται δε, ότι η πρακτική αυτή της Διοίκησης, εκτός των άλλων, έχει ως αποτέλεσμα να βρίσκεται ήδη σε λειτουργία μία οδός ταχείας κυκλοφορίας, όπως η Κενάν Μεσαρέ, δίχως καθορισμένους όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια των πολιτών.

ii. Πρόσφατη ΑΕΠΟ για εργασίες στην οδό Βογιάνου

Με την υπ. αριθ. πρωτ. 76122/28-12-2012 απόφαση του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δ. Μακεδονίας με θέμα : «Εναρμόνιση με την ισχύουσα νομοθεσία του έργου: “Βελτίωση-Κατασκευή οδού Βογιάνου” που βρίσκεται εντός του πολεοδομικού συγκροτήματος του Δήμου Ιωαννίνων ΠΕ Ιωαννίνων Περιφέρειας Ηπείρου-Ανανέωση υφιστάμενης Περιβαλλοντικής αδειοδότησης» εγκρίθηκαν οι σχετικοί περιβαλλοντικοί όροι.

Σε τηλεφωνική επικοινωνία⁶ των χειριστών με την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή, διευκρινίστηκε ότι η ως άνω απόφαση εκδόθηκε σε εναρμόνιση με τις απαιτήσεις του νέου νόμου (ν. 4014/2011) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων.

Ως προς την Απόφαση αυτή η Αρχή επισημαίνει τα εξής:

- Είναι αξιοσημείωτο ότι η απόφαση αναφέρεται ως «Ανανέωση υφιστάμενης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης», ενώ στις γνωμοδοτήσεις που τη συνοδεύουν γίνεται αναφορά σε «ανανέωση των ΕΠΟ του έργου». Ωστόσο, για τα έργα βελτίωσης-κατασκευής της οδού Βογιάνου με το υπ' αρ. 2331/09 έγγραφο της Περιφέρειας Ηπείρου, κρίθηκε ότι δεν απαιτείτο η εκπόνηση ΜΠΕ και ως εκ τούτου δεν ακολουθήθηκε η διαδικασία ΕΠΟ. Στο εν λόγω έγγραφο απαλλαγής του έργου από ΕΠΟ, στο οποίο δόθηκε χρονική ισχύς έως 31.06.12, εμπεριέχονται κάποιοι όροι που κατά την κρίση της Διοίκησης έπρεπε να τηρηθούν κατά τη φάση κατασκευής του έργου. Ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει ότι το ως άνω έγγραφο απαλλαγής δεν δύναται να νοηθεί ως ΑΕΠΟ και οι προϋποθέσεις που τέθηκαν από τη Διοίκηση, δίχως την τήρηση της προβλεπόμενης εκ του νόμου διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως Περιβαλλοντικοί όροι.

² Αναλυτικά αναφορά γίνεται στα προηγούμενα έγγραφα του Συνηγόρου του Πολίτη.

³ Με τα υπ' αρ. 888/10.6.98 και 42978/7.12.04 σχετικά έγγραφα.

⁴ Με την υπ' αρ. 2331/8.7.09 σχετική απόφαση.

⁵ Δέχεται δηλαδή εξ ' ορισμού ότι τέτοιας μορφής έργα πρέπει να μελετώνται με ΜΠΕ, στο πλαίσιο της εκ του νόμου προβλεπόμενης διαδικασίας λόγω των εν δυνάμει επιπτώσεων τους στο περιβάλλον.

⁶ Στις 13/3/13 και 15/3/13 με τον κ. Παπαγιάννη προϊστάμενο του τμήματος Περιβαλλοντικού & Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.



- Η Διοίκηση, επικαλούμενη την εναρμόνιση με τις απαιτήσεις του ν. 4014/11, φαίνεται⁷ να ακολουθήσε τη διαδικασία του άρθρου 5 του συγκεκριμένου νόμου που αφορά «ανανέωση ΑΕΠΟ». Ωστόσο, εσφαλμένα θεώρησε ότι το εν λόγω έργο διέθετε ΠΟ, των οποίων η ισχύς έληγε την 31.06.12 και προέβη σε ανανέωσή τους⁸. Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι τόσο τα έργα της οδού Βογιάνου όσο και η Κενάν Μεσαρέ που έχει ήδη κατασκευαστεί και λειτουργεί, αποτελούν υφιστάμενα έργα που στερούνται ΠΟ. Συνεπώς, η διαδικασία που όφειλε να ακολουθήσει η Διοίκηση για εναρμόνιση με τις απαιτήσεις του ν.4014/11 είναι αυτή που προβλέπεται στο άρθρο 9 του συγκεκριμένου νόμου, που δίδεται η δυνατότητα περιβαλλοντικής αδειοδότησης, τέτοιων έργων, στο σύνολό τους⁹.
- Από την περιγραφή του έργου στην εν λόγω απόφαση, καθώς και την εκπονηθείσα ΜΠΕ (έτος 2012) δεν προκύπτει να έχουν συμπεριληφθεί στην ΑΕΠΟ και να έχουν αξιολογηθεί ως προς τις περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις, οι εργασίες κατασκευής και διαπλάτυνσης της οδού Βογιάνου από τα περίπου 8μ στα 33μ. Οι εργασίες αυτές που ουσιαστικά τετραπλασιάζουν το εύρος του δρόμου, αποτελούν σημαντική παρέμβαση της οποίας οι επιπτώσεις οφείλουν να αξιολογηθούν στο πλαίσιο της ΜΠΕ.

iii. Επιλεκτική αναφορά σε αποφάσεις του ΣΤΕ

Στην υπ' αρ. 76122/28-12-2012 ΑΕΠΟ για τις εργασίες της οδού Βογιάνου, γίνεται αναφορά στις **304/98 και 305/98 αποφάσεις του ΣΤΕ**¹⁰ χωρίς όμως να αιτιολογείται ποιο σκεπτικό τους ακριβώς επικαλείται. Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή εκτιμά ότι δεν είναι δόκιμη η επιλεκτική αναφορά μόνο στις συγκεκριμένες αποφάσεις του ΣΤΕ, πιθανόν για να δικαιολογηθεί η μη έκδοση κατά το παρελθόν ΑΕΠΟ, μέσω της προβλεπόμενης διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, δεδομένου ότι:

α. αμφότερες οι αποφάσεις αφορούν συγκεκριμένο έργο και δη το ίδιο κτίριο (*Μουσείο της Ακρόπολης*),

β. πρόκειται για έργο διαφορετικής χρήσης

γ. εμπεριέχουν πολύ συγκεκριμένες προϋποθέσεις¹¹ για να θεωρηθεί ότι για το συγκεκριμένο έργο (Μουσείο Ακρόπολης) πέραν της μη αναγκαιότητας για προέγκριση χωροθέτησης, δεν απαιτούνται ΜΠΕ και ΠΟ. Συγκεκριμένα προϋποθέτει ότι:

- στην περίπτωση έγκρισης ή τροποποίησης γενικού πολεοδομικού σχεδίου, η εκτίμηση των αναμενόμενων από την εφαρμογή του εν λόγω σχεδίου επιπτώσεων στο περιβάλλον, προκύπτουν από τη σχετική περί αυτών μελέτη, κατά τις ειδικές περιεγκρίσεως ή τροποποίησης πολεοδομικών σχεδίων διατάξεις του 1337/1983. και
- ο χώρος εγκατάστασης του έργου παραμένει ο αυτός η δεν μεταβάλλεται ουσιαστικά.

δ. Για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλες αποφάσεις του ΣΤΕ, πολλών δε μάλλον όταν αυτές αφορούν παρεμφερείς υποθέσεις, όπως

⁷ Το οποίο επιβεβαιώθηκε και από τη τηλεφωνική επικοινωνία με την Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

⁸ Σημειώνεται ότι ακόμα και η υποβολή του σχετικού φακέλου για την «ανανέωση» φαίνεται να έγινε εκπρόθεσμα στις 31.08.12, ενώ σύμφωνα με την παρ. 4 του αρ. 5 του νόμου, η υποβολή απαιτείται δύο μήνες πριν τη λήξη της υφιστάμενης ΑΕΠΟ.

⁹ Η Αρχή έχει καταγράψει με το υπ' αρ. 141726/26447/30.9.11 έγγραφό της, τη νομολογία του ΣΤΕ σχετικά με την εκ των υστέρων έγκριση περιβαλλοντικών όρων σε ήδη υφιστάμενα έργα.

¹⁰ Σε αυτές τις αποφάσεις του ΣΤΕ κάνει αναφορά και η από 07-12-2012 επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Περιβάλλοντος για να δικαιολογήσει το γεγονός ότι δεν εκπονήθηκε ΜΠΕ και δεν εγκρίθηκαν Π.Ο. για την οδό Κενάν Μεσαρέ. Στην επιστολή δεν αιτιολογείται με ποιο σκεπτικό οι αποφάσεις αυτές σχετίζονται με το συγκεκριμένο έργο και δεν λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των αποφάσεων του ΣΤΕ που δίνουν το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να αντιμετωπίζονται τέτοιου είδους έργα.

¹¹ Που εν προκειμένω είναι αμφίβολο εάν πληρούνται, δεδομένου ότι η διαδικασία επαρκούς εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων παρεμφερών έργων, θεσπίστηκε μεταγενέστερα, με την ΚΥΑ 69269/90, όπως άλλωστε κρίθηκε και στην 1874/94 απόφαση του ΣΤΕ.



έργα υποδομής. Ενδεικτικά αναφέρονται οι υπ' αρ. 1874/1994 (Ε' Τμήμα) και 1035/1993 (Ολομέλεια) αποφάσεις του ΣτΕ¹², σύμφωνα με τις οποίες δεν μπορεί να αρθεί η απαίτηση για εκπόνηση ΜΠΕ και ΑΕΠΟ.

Η Αρχή επισημαίνει ότι από το χρόνο έγκρισης του ΓΠΣ έως την έναρξη εφαρμογής του έχει παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα και συνεπώς έχουν τροποποιηθεί τα οικιστικά & κυκλοφοριακά δεδομένα της περιοχής κατασκευής του έργου αλλά και ολόκληρης της πόλης των Ιωαννίνων. Συνεπώς η Διοίκηση όφειλε να διασφαλίσει την επαρκή καταγραφή, εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τον καθορισμό συνθηκών ασφαλείας για την κατασκευή και λειτουργία του σχεδιαζόμενου οδικού δικτύου, χωρίς να παρεκκλίνει από την αδειοδοτική διαδικασία και τη τήρηση της νομιμότητας.

Β. Έναρξη υλοποίησης έργου πριν την έγκριση περιβαλλοντικών όρων

Ο Συνήγορος του Πολίτη, εκτιμώντας ότι απαιτείτο εκπόνηση ΜΠΕ και ΑΕΠΟ για τα υλοποιούμενα έργα, σημειώνει επιπρόσθετα τα εξής:

Από τα στοιχεία του φακέλου της αναφοράς προκύπτει ότι η δημοπράτηση για την κατασκευή – βελτίωση της οδού Βογιάννου (που αποτελεί τμήμα και ανήκει στον μικρό δακτύλιο της πόλης των Ιωαννίνων) έγινε σε προγενέστερο χρόνο από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του «έργου». Συγκεκριμένα η διακήρυξη για την ανάθεση του έργου έγινε με το υπ. αριθ. πρωτ. **17588/04-08-2010** έγγραφο του Δήμου Ιωαννίνων, η ανάθεση για την κατασκευή του έργου έγινε με το υπ. αριθ. πρωτ. **60008/20-12-2011** συμφωνητικό μεταξύ του Δήμου Ιωαννίνων και του αναδόχου ενώ η έγκριση των Π.Ο έγινε **υπ. αριθ. πρωτ. 76122/28-12-2012** απόφαση του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου – Δ. Μακεδονίας.

Η όλη διαδικασία φαίνεται ότι πάσχει, δεδομένου ότι από την περιβαλλοντική νομοθεσία και την πάγια νομολογία του ΣτΕ, η ΜΠΕ πρέπει να έχει προηγηθεί της εκτελέσεως του έργου. Ως έναρξη δε πραγματοποίησης του έργου θεωρείται όχι μόνο η υλική ενέργεια εκτελέσεως του έργου αλλά και η έκδοση οποιασδήποτε διοικητικής πράξεως που αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη της κατασκευής του έργου, όπως εν προκειμένω η διοικητική πράξη με την οποία προκηρύσσεται διαγωνισμός για την εκτέλεση του έργου, πολλώ δε μάλλον για την ανάθεση της κατασκευής του¹³.

Γ. Αναγκαιότητα εκπόνησης Συνολικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Όπως προαναφέρθηκε, αλλά είναι και προφανές από την διοικητική - υπηρεσιακή αλληλογραφία, τόσο η οδός Κενάν Μεσσαρέ όσο και η οδός Βογιάννου αποτελούν τμήματα ενός ενιαίου έργου, που αντικείμενό του είναι η διαμόρφωση και κατασκευή του «μικρού δακτυλίου» της πόλης Ιωαννίνων. Το σύνολο του έργου, βάσει των σχετικών περιγραφών, περιλαμβάνει την κατασκευή πλήθους επιμέρους έργων, όπως: οδός ταχείας κυκλοφορίας, δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, ενδιάμεσες νησίδες, πεζοδρόμια, ποδηλατοδρόμους, θέσεις στάθμευσης κατά μήκος των οδών, κυκλικοί κόμβοι, ανισόπεδοι κόμβοι κ.λ.π.

Κατά συνέπεια, δεν πρόκειται απλά για μεμονωμένη τεχνική παρέμβαση στο χώρο και στο περιβάλλον, αλλά για παρεμβάσεις με μορφή γενικότερου εγχειρήματος, το οποίο αναλύεται – κατακερματίζεται σε μερικότερα αυτοτελή έργα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην αρχή της συνολικής προσέγγισης της περιβαλλοντικής προστασίας. Η συνολική επίδραση στο φυσικό περιβάλλον δεν συμποσούται με τις εκτιμώμενες συνέπειες των επιμέρους τεχνικών έργων, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη την φέρουσα ικανότητα της περιοχής και τα δεδομένα κορεσμού της. Συνεπώς, δεν αρκεί η σύνταξη ΜΠΕ για καθένα από τα προγραμματιζόμενα έργα,

¹² Για τα έργα Βιολογικού Καθαρισμού Κέρκυρας και την περιφερειακή λεωφόρο Υμηττού, αντίστοιχα.

¹³ Ενδεικτικά αναφέρεται η 1035/1993 απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ που αφορά ίδιο έργο.



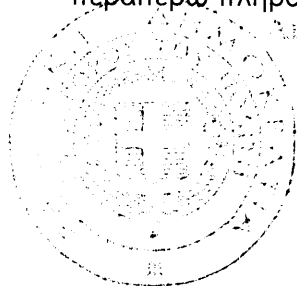
πολλώ δε μάλλον δεν είναι επιτρεπτή η παντελής έλλειψη περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους, καθότι η συνολική επίδρασή τους στο περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς παρά μόνον στα πλαίσια μία συνολικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων¹⁴, στην οποία με την κατάλληλη επιστημονική μέθοδο θα συσχετίζονται και θα συνεκτιμώνται οι επί μέρους περιβαλλοντικές συνέπειες (ΣτΕ 2759/94).

Ενόψει όλων των ανωτέρω, καθώς και από τη διαχρονική εξέταση των εγγράφων προκύπτει ότι η Διοίκηση, εκδίδοντας αποφάσεις απαλλαγής από ΕΠΟ για τα εν λόγω έργα κατά τα έτη 1998, 2004 και 2009, ακολουθεί μία πρακτική που στερείται νομιμότητας και είναι εντέλει επιβλαβής για το δημόσιο συμφέρον. Τούτο διότι ουσιαστικά κατακερματίζεται ένα μεγαλύτερο έργο που υλοποιείται και λειτουργεί δίχως εκπόνηση ΜΠΕ και λήψη μέτρων, για την προστασία του περιβάλλοντος και των πολιτών. Επιπρόσθετα, ακόμα και στην πρόσφατη (2012) ΑΕΠΟ για εργασίες στην οδό Βογιάνου, παρατηρούνται παρατυπίες και παραλείψεις που διακωλύουν μία, προβληματική διοικητική πρακτική.

Από το σύνολο της πληροφόρησης που διαθέτει η Αρχή καθώς και την τηλεφωνική επικοινωνία των χειριστών με εμπλεκόμενες υπηρεσίες, προκύπτει ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του «μικρού δακτυλίου», ενώ υπολείπεται η κατασκευή σημαντικού μέρους συνοδών έργων, όπως πχ. ανισόπεδων κόμβων. Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί πως για να γίνει άρση των πράξεων κακοδιοίκησης και άμβλυνση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το έργο στο σύνολό του ως προς την περιβαλλοντική αδειοδότησή του.

Ως εκ τούτου, προτείνει τη συνεργασία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηπείρου-Δυτικής Μακεδονίας με το Δήμο Ιωαννίνων, προκειμένου να εκπονηθεί και εγκριθεί μία Συνολική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων με τα αθροιστικά αποτελέσματα της κατασκευής και λειτουργίας του έργου του «μικρού δακτυλίου». Σημειώνεται ότι στην εν λόγω μελέτη, πέραν των έργων που υπολείπονται, θα πρέπει να συμπεριληφθούν και εκείνα που έχουν ήδη κατασκευαστεί. Τοιουτοτρόπως, μέσω της ενιαίας ΑΕΠΟ, θα υπάρχουν περιβαλλοντικοί όροι για την φάση κατασκευής όσων έργων δεν έχουν κατασκευαστεί και όροι λειτουργίας για το σύνολο του έργου κατά τη φάση λειτουργίας του.

Εν αναμονή των απαντήσεών σας για τα ανωτέρω, παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.



Πίνακας αποδεκτών:

Τριάντη Βασιλική

20/6/14

Με τιμή
Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Προς:

κ. Φ. Φίλιο
Δήμαρχο Ιωαννίνων
Πλατεία Δημοκρατίας 5
Ιωάννινα, 45221

κ. Ι. Παπαγιάννη, Προϊστάμενο Τμήματος
Περιβαλλοντικού & Χωρικού Σχεδιασμού
Ηπείρου, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Δυτ.
Μακεδονίας - Ηπείρου
5^ο χλμ. Εθνικής οδού Ιωαννίνων-Κοζάνης

κ. Σ. Κουρουζίδη
Εδική Γραμματέα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος
και Ενέργειας
Μεσογείων 119
Αθήνα 10192

Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
Τομέας Β. Ελλάδας
Αδριανουπόλεως 24
Καλαμαριά 55133

¹⁴ Του «μικρού δακτυλίου».



Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
Δήμο Ιωαννινών
Κωλέττη 4
Ιωάννινα, 45444

Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων
Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 4522

Κοινοποίηση:

Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας
Διοίκησης
Λεωφόρος Συγγρού 80
Αθήνα 117 42

κ. Σ. Δρόσο
Επιθεωρητή
Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης
Κηφισίας 1
Αθήνα, 11523

Προϊστάμενο
Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Περιφέρεια Ηπείρου
8^η Μεραρχίας 5-7
Ιωάννινα 45445

Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας
Διοίκησης
Περιφερειακό Γραφείο Λάρισας
Ηλιοδώρου 10
Λάρισα, 41222

Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού
Σχεδιασμού
Περιφέρεια Ηπείρου
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 45221

- κ. *****

Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Εφαρμογής
των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΥΣ)
Νίκης 5-7
Αθήνα 101 80

- κ. *****

Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
Βαρβάκη 12
Αθήνα, 11474



ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΙΣΤΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ



19 Φεβρουαρίου 2014

Αριθμ. Πρωτ.: 173006/9596/2014

149511/2011

141726/2011

Ειδικοί Επιστήμονες: Κωνσταντίνος Αντωνιάδης
Αικατερίνη Φλιάτουρα,

Προς: Πίνακα αποδεκτών

**Θέμα: Διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης και Επικινδυνότητα του
Μικρού Δακτυλίου της Πόλης των Ιωαννίνων
(Κατασκευή της οδού Κενάν Μεσσαρέ,
βελτίωση - κατασκευή της οδού Βογιάνου και
κατασκευή - επέκταση της οδού Γεννηματά)**

Αξιότιμες Κυρίες και Αξιότιμοι Κύριοι,

Όπως ήδη γνωρίζετε ο Συνήγορος του Πολίτη διερευνά τις με αριθμό φακέλων **149511/11** και **141726/11** υποθέσεις σχετικά με τις οδούς Βογιάνου και Κενάν Μεσσαρέ αντίστοιχα. Αναφερόμενοι πολίτες κατέθεσαν νέα **αναφορά με αριθμό φακέλου 173006, σχετικά με την κατασκευή και επέκταση της οδού Γεννηματά**. Η οδός αυτή φαίνεται πως μαζί με τις άλλες δύο οδούς αποτελούν τα κύρια τμήματα του εσωτερικού δακτυλίου (Μικρού Δακτυλίου) της πόλης των Ιωαννίνων.

Η Αρχή με τις επιστολές της (τελευταία με αρ. πρωτ. 149511/12601/29.3.13) και την από **15.5.13** σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Γραφείο Δημάρχου Ιωαννινών με τους εμπλεκόμενους φορείς, επεσήμανε αναλυτικά όλα τα ζητήματα που έχουν ανακύψει από την έως σήμερα διερεύνηση των υποθέσεων, καταλήγοντας στην αναγκαιότητα εκπόνησης μίας Συνολικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). Είναι προφανές ότι η κατασκευή μίας ακόμη οδού η οποία εντάσσεται στο συγκεκριμένο οδικό δίκτυο υποδεικνύει ότι είναι αναγκαία, άμεσα, η υλοποίηση της πρότασης της Αρχής για εκπόνηση μίας συνολικής ΜΠΕ που θα περιλαμβάνει τα αθροιστικά αποτελέσματα της κατασκευής και λειτουργίας του έργου του «μικρού δακτυλίου», μέσω της αξιολόγησης των επιπτώσεων τόσο των ήδη κατασκευασμένων έργων όσο και εκείνων που υπολείπεται η κατασκευή τους. Σημειώνεται, ότι η πρόταση της Αρχής έγινε αποδεκτή από τη Διοίκηση κατά την από 15-03-2013 σύσκεψη, η οποία δεσμεύτηκε για την εκπόνηση της ενιαίας ΜΠΕ.

Με τα υπ' αρ. 29855/1779/22.5.13 και 29233/1243/27.5.13 έγγραφα της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου και της Δ/σης Περ/ντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αντίστοιχα προέκυπτε ότι ο Δήμος είχε δρομολογήσει την εκπόνηση των σχετικών μελετών. Ωστόσο, ακολούθησε καθυστέρηση στην υλοποίηση των σχετικών δεσμεύσεων και σε απάντηση της από **17-10-2013 υπενθυμητικής επιστολής** του Συνηγόρου του Πολίτη ο Δήμος ενημέρωσε με το υπ. αριθ. πρωτ. έγγραφό του ότι : «...λόγω καθυστέρησης η και αδυναμίας χρηματοδότησης της εν λόγω μελέτης από πιστώσεις...σας γνωρίζουμε ότι μετά



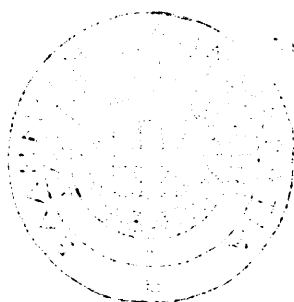
από εντολή Δημάρχου, η υπηρεσία μας έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες για την εκπόνηση των απαιτούμενων μελετών. Σε πρώτη φάση εξετάζεται η εκπόνηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τη σύνδεση των υφιστάμενων οδών π.χ. ...Βογιάννου, Κενάν Μεσσαρέ κ.α. με την περιφερειακή οδό της πόλης, λαμβάνοντας υπόψη το υπάρχων οδικό δίκτυο καθώς και την κυκλοφοριακή μελέτη...».

Διαφαίνεται, ότι ενώ η ολοκλήρωση αλλά και η έναρξη νέων έργων πραγματοποιείται με την διασφάλιση των σχετικών πόρων από τη Διοίκηση¹, δεν υπάρχει μέριμνα για την προώθηση και διασφάλιση πόρων ώστε να τηρούνται οι απαιτούμενες διαδικασίες αδειοδότησης και η επί της ουσίας λήψη μέτρων προστασίας. Συνεχίζεται ως εκ τούτου η πρακτική της Διοίκησης η οποία έχει ως αποτέλεσμα να κατασκευάζονται και να τίθενται σε λειτουργία οδοί ταχείας κυκλοφορίας, δίχως καθορισμένους όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια των πολιτών.

Όπως έχει αναφερθεί τόσο στα έγγραφα της Αρχής όσο και στην σχετική συνάντηση το σύνολο του έργων καθώς και οι οδοί που κατασκευάζονται αποτελούν τμήματα ενός ενιαίου έργου, που αντικείμενό του είναι η διαμόρφωση και κατασκευή του «μικρού - εσωτερικού δακτυλίου» της πόλης Ιωαννίνων. Κατά συνέπεια, δεν πρόκειται απλά για μεμονωμένη τεχνική παρέμβαση στο χώρο και στο περιβάλλον, αλλά για παρεμβάσεις με μορφή γενικότερου εγχειρήματος, το οποίο αναλύεται – κατακερματίζεται σε μερικότερα αυτοτελή έργα. Εξάλλου, το γεγονός ότι οι εν θέματι οδοί αποτελούν κύρια τμήματα του εσωτερικού δακτυλίου της πόλης των Ιωαννίνων επιβεβαιώνεται και στο από 20-12-2013 δελτίου τύπου του Δήμου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη οφείλει να αναφέρει εκ νέου ότι η Διοίκηση, εκδίδοντας αποφάσεις απαλλαγής από ΕΠΟ για τα εν λόγω έργα κατά το παρελθόν και συνεχίζοντας την κατασκευή νέων έργων άνευ ολοκληρωμένης ΜΠΕ, ακολουθεί μία πρακτική που στερείται νομιμότητας και εντέλει είναι επιβλαβής για το δημόσιο συμφέρον. Τούτο διότι ουσιαστικά κατακερματίζεται ένα μεγαλύτερο έργο που υλοποιείται και λειτουργεί δίχως εκπόνηση ΜΠΕ και λήψη μέτρων, για την προστασία του περιβάλλοντος και των πολιτών. Για να γίνει άρση των πράξεων κακοδιοίκησης και άμβλυση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί άμεσα το έργο στο σύνολό του ως προς την περιβαλλοντική αδειοδότησή του.

Εν αναμονή των απαντήσεών σας για τα ανωτέρω, παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.



Πρόεδρος Διοίκησης

Γιάννης Σαγιάς

20/6/14

Με τιμή
Ιωάννης Π. Σαγιάς
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

¹ Από τα έγγραφα προκύπτει ότι η κατασκευή των εν λόγω έργων έχει απορροφήσει σημαντικούς οικονομικούς πόρους



Πίνακας αποδεκτών:

Προς:

κ. Φ. Φίλιο
Δήμαρχο Ιωαννιτών
Πλατεία Δημοκρατίας 5
Ιωάννινα, 45221

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
Δήμο Ιωαννιτών
Κωλέττη 4
Ιωάννινα, 45444

Κοινοποίηση:

Εδική Γραμματέα Επιθεώρησης
Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Μεσογείων 119
Αθήνα 10192

Προϊστάμενο
Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Περιφέρεια Ηπείρου
8^{ης} Μεραρχίας 5-7
Ιωάννινα 45445

Διεύθυνση Τεχνικών Έργων
Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων
Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 4522

Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού
Σχεδιασμού
Περιφέρεια Ηπείρου
Πλατεία Πύρρου 1
Ιωάννινα, 45221

Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
Βαρβάκη 12
Αθήνα, 11474

κ. Ι. Παπαγιάννη, Προϊστάμενο Τμήματος
Περιβαλλοντικού & Χωρικού Σχεδιασμού
Ηπείρου, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Δυτ.
Μακεδονίας - Ηπείρου
5^ο χλμ. Εθνικής οδού Ιωαννίνων-Κοζάνης
454 45, Ιωάννινα

Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος
Τομέας Β. Ελλάδα
Αδριανουπόλεως 24
Καλαμαριά 55133

κ. Σ. Δρόσο
Επιθεωρητή
Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης
Κηφισίας 1
Αθήνα, 11523

Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας
Διοίκησης
Περιφερειακό Γραφείο Λάρισας
Ηλιοδώρου 10
Λάρισα, 41222

κ. ***

κ. ***